7/1404 291 -3-

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.15.O.APK.0.23-300- 463

Ankara

Konu : Yazılı Soru Önergesi

16 MART 2000

04292

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 16.02.2000 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-4248 sayılı yazısı.

Yozgat Milletvekili Sayın İlyas ARSLAN'ın tarafıma tevcih ettiği 7/1404-4131 esas no.lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99. Maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cumhur ERSÜMER
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

EKLER :
EK-1 Önerge Cevabı
(3 Sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık
Devlet Bakanlığı
(Sayın H.Hüsamettin ÖZKAN)

7/1404 -4-
292

YOZGAT MİLLETVEKİLİ SAYIN İLYAS ARSLAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/1404-4131 esas no.lu)

Sorular 1,2,3 :

Yozgat İlimiz Gelingüllü Beldesinde Konak çayı üzerine inşa edilmiş olan sulama amaçlı 270 milyon m depolama hacimli bir baraj yapılmıştır. Bu barajla 20.500 hektar tarım alanının sulanması amaçlanmıştır.

1-Geçimini tarımla sağlayan bölge halkının arazisinin büyük bir bölümü gölet suları altında kalmıştır, kalan arazide kıraç ve yetersizdir. Kıraç ve yetersiz olan bu arazi, gölet sularıyla sulanma imkanına ne zaman kavuşacaktır.

2-Gölet çevresinde sulanması planlanan 11.633 hektar arazinin proje tadilatı veya ek projelerle artırılmasını düşünüyormusunuz.?

3-Gelingüllü sulama projesi kapsamında yer alan Çerikli projesiyle de geniş bir alanın sulanması düşünülmektedir. Göletin depolama ve sulama hacimleri ve Çeriklinin baraja olan uzaklığıda göz önüne alınarak daha düşük maliyetle ve daha kısa zamanda hayata geçirilecek bir bölgesel projenin hayata geçirilmesine ne dersiniz.?

Cevaplar 1,2,3 :

Gelingüllü projesi planlama raporu 1977 yılında hazırlanmış ve bu rapor doğrultusunda baraj 1985 yılında ihale edilerek 1986 yılında inşaatına başlanmıştır. Baraj 1993 yılında tamamlanmış ve 1994 yılında kesin kabulü yapılmıştır.

Barajın planlamasında 4 cazibe ünitesi yer almaktadır. 1986 yılında hidroloji çalışmaları yenilenerek göl altında arazileri kalan yerleşimlerin talepleri doğrultusunda Gelingüllü pompaj sulaması için ek planlama yapılarak tespit edilen potansiyel değerlendirilmiştir. Ayrıca projenin hidrolojisi 1997 yılında yeniden ele alınmış, mevcut potansiyelin bugüne kadar deklere edilen sulama alanlarına ancak yetiştiği tespit edilmiştir.

Bu duruma göre projede beş ünitede sulama yapılacaktır.

1-Paşaköy Grubu : Sulama ıslah tesisleri 1997 yılında tamamlanarak kesin kabulü yapılmış ve 4 332 ha alan sulamaya açılmıştır.

2-Yerköy Yenimahalle Grubu : Paşaköy grubu mansabında yer almaktadır. 2002 yılında inşaatının tamamının bitirilmesi planlanmaktadır. İnşaatı biten kısımlarda 1 500 ha alan 1999 yılında deneme işletmesine alınmıştır. Bu grubun toplam sulama alanı 5 121 ha'dır.

3-Yerköy Aşağı Sekili Grubu : Yerköy-Yenimahalle ünitesi mansabında yer almaktadır. Regülatör ve kanalların bir kısmı bitirilmiştir. 1999 yılında 500 ha alan deneme işletmesine açılmıştır. Ünitenin toplam sulama alanı 3 455 ha'dır. İnşaatın 2002 yılında tamamlanması planlanmıştır.

4-Gelingüllü Pomaj Sulaması : Bu ünitenin inşaatı devam etmektedir. Sulama başlangıçta 3 057 ha'lık alana su vermesi planlanmış iken sulama şebekesinin borulu ve yağmurlama sulama sistemine çevrilmesi ile sulama alanı 3 400 ha'lık alana hizmet edecek şekilde projelendirilmiştir.

5-Çerikli Grubu : Gelingüllü Projesinin son ünitesini Çerikli grubu teşkil etmektedir. Planlama çalışmalarında Delicermak nehri üzerine Çerikli köyü hemen membaından yapılacak regülatörden alınan su ile ırmak sağ ve sol sahilinde brüt 8 841 ha alanın sulanması önerilmiştir. Kat'i proje aşamasında kanal güzergahında, sulama alanında ve su kalitesinde büyük boyutta problemlerin olduğu tespit edilmiştir. Özellikle kanal güzergahında jips ve heyelan sulama alanında sülfat etkisi görülmüştür. 1998 yılında DSİ Genel Müdürlüğü Etüd ve Plan Dairesi Başkanlığı'nda yapılan mutabakat toplantısı ile Çerikli ünitesinin planlama revizyonunun yapılmasına ve revizyon çalışmasının DSİ V. Bölge Müdürlüğü'nce yapılmasına karar verilmiştir.

Gelingüllü baraj gölü yakın çevresinde yer alan yamaç arazileri ve üst plato arazilerin sulanması talep edilmektedir.

7/1404 294 -6

Belirtilen arazilerin pompaj ile sulanmasının hem teknik hem ekonomik açıdan uygun olmadığı görüldüğü gibi depolamada inşaatları süren sulamalar haricinde yeni sulama alanlarına tahsis edilecek su potansiyeli bulunmamaktadır. Ayrıca baraj çevresinde DSİ Genel Müdürlüğü'nce etüt çalışması yürütülen herhangi bir proje bulunmamaktadır.

Soru önergesinin üçüncü maddesinde; Çerikli ünitesinin iptal edilerek yakın civarda proje geliştirilmesi önerilmektedir.

Gelingüllü projesi içerisinde yer alan cazibe sulamalarına su ihtiyaçları herhangi bir iletim kanalı ile iletilmemekte olup grup regülatörlerine su ihtiyaçları dere yatağı ile ulaştırılmaktadır. Bu nedenle proje sahalarının barajdan uzak olması ek bir yatırım veya maliyet getirmemektedir. Bu çözüm ile ayrıca Deliceırmağa ara havzadan gelen akımlar da sulamada kullanılmaktadır.

DSİ Genel Müdürlüğü projeleri ve proje içerisinde yer alan ünite sıralamaları elde bulunan su potansiyeline ve rantabilitesine göre öncelik kazanmaktadır. Bu nedenle elde cazibe ile sulanma imkanı bulunan toprak kaynağı bulunduğu durumda ilave enerji gideri ile pompaj sulanması yapılması, proje ekonomisi açısından uygun görülmemektedir,

Ayrıca yukarıda da belirtildiği üzere Gelingüllü barajının bugüne kadar tahsisli sulamalar haricine su temin etmesi açısından yeterli rezervi bulunmamaktadır.